

Bonsai Nieuwsbrief

Oktober 2023

Nr: 12

In deze nieuwsbrief informatie over:

- > Wabi Sabi
- > Workshop
- > Aandachtspunten in het seizoen
- > Stijlen uitgelicht: Mojogi
- > Analyse

Agenda

Zondag

19 en 26 november 2023

10:00 uur

Workshops voor beginners

Ken je iemand met
interesse in bonsai?

Uitgraven in de herfst:

In onze tuin staan tal van
interessante pre-bonsai te
wachten op een nieuwe
eigenaar!

Nieuwsbrief

Wabi Sabi

De schoonheid van het inperfecte

Wabi sabi is een de Japanse filosofie die het imperfecte, de tijdelijkheid en ouderdom omarmt. Het komt voort uit de boeddhistische leer en is terug te vinden in veel Japanse kunstvormen.

In bonsai komt de *wabi sabi* op verschillende manieren tot uiting. Dood hout, holtes in een stam en littekens zijn van die imperfecties die mits goed toegepast een grotere waardering kunnen geven aan je bonsai.

Wabi sabi staat ook het natuurlijk verloop van dingen voor. Dit staat in contrast met de ingrepen die we allemaal doen, zoals snoei, bedraden en buigen. Toch is het iets waar je rekening mee kunt houden bij het creëren van bonsai. Je kunt een snoeiwond maskeren door er loof voor te brengen. Je kunt een snoeiwond ook juist laten zien. Of een deel van een tak die gesnoeid heb laten staan.

Het natuurlijk verloop straakt ook voor geduld. Kleine stappen door de jaren heen zorgen voor een natuurlijker beeld. Om het loof dicht bij de stam te krijgen kun je dramatisch takken gaan buigen. Maar lukt het je om knoppen terug op de takken te laten ontluiken dan geeft dat een geloofwaardiger resultaat.

Asymmetrisch

Symmetrie vind je in bomen eigenlijk nooit terug. Zo ook in bonsai niet. Maar in bonsai gaat het verder. Waar in de natuur een takzetting tegenover elkaar geregeld voorkomt, zie je dat in bonsai zelden. Behalve bij bezemstijl. Asymmetrie is een belangrijk aspect in *wabi sabi*.

Wanneer je het hebt over ouderdom en vergankelijkheid wordt het woord *patina* vaak gebruikt. Patina wordt beschreven als natuurlijk verkregen ouderdomskenmerken en kenmerken die het gevolg zijn van milieufactoren. Patina wordt vooral in

verband gebracht met metalen als koper, brons en tin. Koper oxideert

---

Neem contact met ons op als je vragen hebt.

Rolf en Michel

Telefoon

06-47764546 (Michel)

E-mailadres

Mvdhoeven@gmail.com

Rolf.hetterschijt@ziggo.nl

Website

www.bonsailovers.nl

Rolf en Michel zijn Ni Yujin Bonsai.

We vinden het leuk om onze kennis te delen. Dit doen we veelal gratis of kostendekkend. We hebben geen commerciële insteek.

We zijn al een flink aantal jaar met bonsai bezig. Voor ons is bonsai nog steeds een passie. En die passie dragen we graag uit.

Veel van ons materiaal waarmee we werken komt uit Nederlandse bossen, dat we met vergunning uitgraven en opkweken in onze tuin.

en reageert op zuur waardoor er een groene oxidatie laag ontstaat en zorgt dat het er verweert uitziet.

De bast van een jonge boom is vaak glad. Dit in tegenstelling tot de bast van oudere bomen is vaak geschilferd, gebarsten en ruw. Ook deze eerder grijs van kleur dan bruin of groen (zoals bij de jonge esdoorns het geval is). Zo'n bast moet je in bonsai dus koesteren.

Potten

Een goed gekozen pot voor je bonsai kan het geheel naar grotere hoogte tillen. En ook hier is *wabi sabi* van toepassing. Dan gaat het over het aspect eenvoud. Een druk motief, uitgesproken kleur en ontwerp leidt de aandacht af.

Over het algemeen kun je zeggen dat hoe ouder je bonsai hoe beter de kwaliteit van de schaal. Op een zeker moment 'verdient' je bonsai een handgemaakte schaal. En in tegenstelling tot een fabrieksmatige schaal is een handgemaakte altijd imperfect.

De ouderdom van een schaal komt ook tot uiting in een netwerk van kleine barstjes in het glazuur en doffe zweem; de patina.

Al met al gaat *wabi sabi* over het waarderen van de schoonheid die voortvloeit uit het verloop van tijd en het waarderen van imperfecties. *Wabi sabi* in bonsai is een waardevolle benadering die je helpt bij het creëren en onderhouden van een beeld

---

Workshops:

Zondag 19 en 26 november, 10:00 uur

Beginners Workshop

In het najaar geven we weer twee workshops voor beginners.

Dus ken je iemand die geïnteresseerd is in bonsai...

De workshop duurt zo'n 3 uur.

Kosten: 50 tot 80 euro. Afhankelijk van de grootte van het startmateriaal.

Voor dit bedrag heb je een bonsai, het draad en kun je gebruikmaken van bonsaischaren en -tangen. Na cursus kun je altijd vrijblijvend bij ons terecht voor vragen en advies.

Meedoen?

Laat het even weten; bel of app Michel: 06 4776 3536, of mail: mvdhoeven@gmail.com

Waar:

In onze tuin (tuin 142 van ATV Utrecht Zuid) , Oude Leisbosweg 15, Utrecht (navigatie: Olympus, Utrecht)

De herfst is een mooie tijd om uit te graven en op te potten. In onze tuin staan fraaie beuken en larixen te wachten op een nieuwe eigenaar.

Nieuwsbrief

Deze nieuwsbrief geven we regelmatig uit om beginnende bonsai-isten op de hoogte te houden van wat er speelt rond bonsai en wat er van belang is in het seizoen om te doen aan je bonsai. Om zo een goede start te maken met deze fantastische hobby.

Wil je deze nieuwsbrief liever niet meer ontvangen laat het even weten via de mail.

mvdhoeven@gmail.com

Aandachtspunten herfst

De herfst komt er aan. De bomen maken zich klaar voor de winter. Snoeiwonden worden door de boom afgedicht.

Vorbereiden winter

Verwijder het gevallen blad zoveel mogelijk van de pot. Schimmels en plaagdiertjes kunnen in het blad aanwezig zijn en daar overwinteren, om in het volgende groeiseizoen weer toe te slaan.

Mest

Het groeiseizoen is geëindigd dus mest heeft geen zin meer. In het begin van de herfst kun je nog najaarsmest geven aan de bomen die nog groen blad hebben en aan groenblijvende bomen, zoals den en jeneverbes.

Watergift

In de zomer geef je bijna alle dagen water. In de herfst zul je dit meer gedoseerd gaan doen. Nu het blad gaat vallen zal de verdamping bij loofbomen minder worden. Hier ga je verschillen zien tussen de bomen; de ene is al kaal terwijl de ander al in blad staat. Kijk uit met zonnige dagen met veel

wind. Op dit soort dagen kan de kluit uitdrogen, ook al heeft de boom geen blad meer.

Wortelrot

Let er op dat je de wortelkluit niet te nat blijft bij langduriger regen. Zet je bonsai dan af en toe onder en afdakje om aan te drogen. Zorg daar wel bij dat groenblijvende bomen genoeg licht krijgen.

Stijl uitgelicht

Mojogi: informeel recht opgaande stijl

Kenmerken

De stamlijn is karakteristiek voor deze stijl. De stam is gebogen en kronkelt in steeds kleinere bochten naar de top. De takken van een moyogi zitten steeds aan de buiten bochten van de stam.

De takzetting van een klassieke Mojogi kent een indeling. De onderste tak, ook wel karakertak genoemd, wijst schuin naar de toeschouwer toe. De eerste tak wordt in het Japans *Iki eda* genoemd. De tweede tak is de tegenwicht-tak

deze staat aan de andere kant van de boom ten opzichte van de eerste tak. Ook deze wijst schuin naar de toeschouwer. De volgende tak zit idealiter achter voor het diepte effect.

De opvolgende takken zitten verspreid over de stam. De afstand tussen de takken wordt naar boven toe steeds korter.

Tussen de loof-etages zitten open ruimtes. Deze open ruimtes versterken het ritme.

Wortelvoet

De *nebari* ofwel de stambasis en wortelvoet zijn een karakteristiek onderdeel van bonsai. Bij de moyogi-stijl is deze breed; de wortels waaiëren naar alle kanten uit. De overgang van de wortel naar stam is een vloeiende lijn.

Klassieke Mojogi

Toepassing:

Deze stijl is op veel loof- en naaldbomen toe te passen. De meest pure vorm van moyogi zie je vaak toegepast op dennen en esdoorn.

Waar moet ik letten bij deze stijl:

Wil je een bonsai in de Mojogi stijl opkweken, dan zul je in een vroeg stadium moeten beginnen. Om de stam in de gewenste vorm te krijgen zal deze niet te dik moeten zijn. Ouder start materiaal zal dus al de bochten in de stam moeten hebben.

De takken bij een den, jeneverbes en esdoorn worden afhankelijk gestileerd. Bij loofbomen (anders dan de esdoorn) hebben de takken een opgaande lijn.

Subtiel verschil

Analyse

Michel

Deze larix in moyogi-stijl is zo'n 55 centimeter hoog en heb ik ongeveer 10 jaar in training. De boom heeft een mooie takzetting; deze is goed verdeeld over de stam en takken staan in verschillende richtingen. Alleen de onder onderste tak staat te laag op de stam. Ik heb overwogen om deze weg te nemen. Aan de andere kant is het een fraaie tak. Ik wil kijken of ik de tak kan laten uitgroeien tot een soort dubbelstam. Voor een dubbelstammige boom zit de tak eigenlijk te laag. Hoe dan ook hij kan er altijd nog af.

voor bedraden

na bedraden

De wortelvoet staat mooi gespreid. De stam heeft fraai bochten, maar ken ook (te) rechte delen; deze zitten halverwege en naar de top toe.

Door de takken te bedraden heb ik geprobeerd om het platte loof meer volume te geven. Ook heb ik takken zo gebogen, dat de het loof rechte delen van de stam onderbreekt, waardoor er meer een vloeiende stamlijn ontstaat. Voor bedraden had top onvoldoende verbinding met de drie lagere takken. De open ruimtes beter te verdelen is er meer balans in de boom.

